

Til hamingju Dr. Berglind!

Þann 2. maí síðastliðinn varði Berglind Hálfhánsdóttir ljósmóðir doktorsritgerð sína sem ber heitið „Fyrirfram ákveðnar heima-fæðingar á Íslandi: Forsendur, útkoma og áhrifaþættir“ fyrir fullum hátíðarsal í Háskóla Íslands. Andmælendur voru þær dr. Ank de Jonge, dósent við Vrije Universiteit Amsterdam, og dr. Helga Zoéga, dósent við Læknadeild Háskóla Íslands. Þær létu spurningarnar dynja á Berglindi af miklum þunga, bæði efnislegar og tölfærðilegar, og oft þannig að áhorfendur héldu niðri í sér andanum. Aldrei kom þó hik á doktorsefnið og var vörnin hin mesta skemmtun. Það má eiginlega segja að Berglind hafi snúið vörn í sókn og heillað alla viðstadda með eldmóði sínum og snilli. Það kom því engum á óvart þegar tilkynnt var að Berglind hefði staðist doktorsvörnina og brutust mikil fagnaðarlæti út í salnum.

Berglind nam ljósmóðurfræði við Háskóla Íslands á árunum 2005–2007 og lauk meistaranámi frá sama skóla vorið 2011. Síðastliðin fjögur ár hefur hún rannsakað heima-fæðingar á Íslandi frá ýmsum hliðum, allt frá sjálfræði kvenna við ákvarðanatöku til útkomu skipulagðra heima-fæðinga og áhrifaþátta þar á.

Ritgerð Berglindar byggist á fjórum rannsóknargreinum. Sú fyrsta er hugtakagreining á hugtakinu „sjálfræði um val á fæðingarstað“, í annarri rannsókninni er útkoma fyrirfram ákveðinna heima-fæðinga á árunum 2005–2009 borin saman við útkomu fyrirfram ákveðinna sjúkrahús-fæðinga sambærilegs hóps, í þeirri þriðju eru áhrif frábendinga á útkomu fæðinga heima og á sjúkrahúsum skoðuð og í fjórðu rannsókninni er það kannað hvort viðhorf kvenna til fæðinga hafi áhrif á útkomu fyrirfram ákveðinna heima- og sjúkrahús-fæðinga.

Niðurstöður rannsókna vöru í meginráttum þær að upplýsing, hæfi og frelsi séu þeir þættir sem skilgreina sjálfræði kvenna um val á fæðingarstað að gefinni forsendu um ætlað skaðleysi gagnvart öðrum og ábyrgð á afleiðingum. Í rannsókn númer tvö kom í ljós að marktækt minni líkur voru á hriðarörvun með lyfjum, mænurótardeyfingu og blæðingu eftir fæðingu (>_500 ml) meðal kvenna sem höfðu ákveðið fyrirfram að fæða heima en í sambærilegum hópi kvenna sem ákveðið hafði að fæða á sjúkrahúsi. Ef frábendingar voru til staðar var flutningstíðni aftur á móti hærri og áhrif á útkomu marktækt neikvæðari í fyrirfram ákveðnum heima-fæðingum en í sambærilegum sjúkrahús-fæðingum. Einnig gáfu niðurstöðurnar til kynna að konur með jákvæðari viðhorf til heima-fæðinga höfðu marktækt jákvæðara viðhorf til fæðinga almennt og neikvæðara viðhorf til inngripa. Meðal þeirra var notkun mænurótardeyfinga, hriðarörvun með lyfjum og innlögn á nýburagjörgæslu marktækt lægri en í hópi þeirra kvenna sem höfðu neikvæð viðhorf til heima-fæðinga.

Rannsókn Berglindar er mikill hvalreki fyrir ljósmæðrastéttina en ekki síður fyrir allar konur sem standa frammi fyrir því að taka upplýsta ákvörðun um þá fæðingarþjónustu sem í boði er á Íslandi.

Við óskum dr. Berglindi hjartanlega til hamingju með glæsilegan árangur og hlökkum svo sannarlega til að fylgjast með henni í framtíðinni.

*F.h. ritnefnd Ljósmæðrablaðsins.
Rut Guðmundsdóttir*

Berglind að verja doktorsverkefnið sitt.